

Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie

Współrzędne: Szerokość - 52.373451, Długość - 21.969674

"Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie"

Zamek położony jest na niewielkim wzniesieniu wśród podmokłych łąk doliny Liwca, na skraju wsi. Obecna jego postać, z całkowicie zrekonstruowanym masywem wieży bramnej i dworem, jest w znacznej mierze wynikiem powojennych prac konserwatorskich. Powstał na miejscu drewniano-ziemnego grodu, zapewne strzegącego przeprawy przez Liwiec, ówczesnej granicy księstwa. Do czasu inkorporacji Mazowsza do Korony był siedzibą książęcą, a potem starościńską. Fundatorem zamku w końcu XIV w. był książę Janusz I Starszy.

Po wygaśnięciu linii męskiej Piastów mazowieckich od 1526 do 1536 r. zamkiem władała księżniczka Anna Mazowiecka, która otrzymała Liw jako zaopatrzenie do czasu zamążpójścia. Po jej ślubie ze Stanisławem Odrowążem w 1537 r. ziemię liwską wcielono do Korony. W latach 1548-1556 zamek należał do królowej-wdowy Bony Sforzy.

Zamek, wzniesiony z cegły na fundamentach z kamieni eratycznych, spalił się w trakcie budowy i ukończono go dopiero przed 1429. W roku tym mistrz Niclos, budowniczy zamku w Ciechanowie, przedstawił księciu odpowiednie rachunki za budowę warowni. W pierwszej fazie zamek, założony na planie zbliżonym do kwadratu (o boku około 32 m), składał się z murów obwodowych zwieńczonych krenelażem, trzy-izbowego domu głównego przy kurtynie płn.- wsch. i stojącego naprzeciwko domu pomocniczego. Wjazd w połowie kurtyny płn.-zach. poprzedzony był wysuniętą przed lico murów obwodowych czworoboczną, niską wieżą bramną, wzmocnioną dwoma wydatnymi, narożnymi skarpami. Na początku XVI w. podwyższono mury obwodowe, główny dom nadbudowano o jedną kondygnację, a wieżę bramną zamknięto murem od strony dziedzińca. W latach 1549-1570 wieżę bramną podwyższono do czterech kondygnacji i zaopatrzone w strzelnice umożliwiające obronę ogniową. Najwyższe jej piętro uzyskało formę wieloboku. W stanie tym zamek dotrwał do najazdu szwedzkiego w XVII w. W 1656 r. (potop) i 1703 r. (wojna północna) Szwedzi zdobywali i plądrowali warownię, która po drugim najazdzie popadła w ruinę.

Po ostatecznym zniszczeniu mniejszego domu, obok którego stał spichlerz, rozebrano go i na tym samym miejscu, naprzeciwko gotyckiego pałacu, starosta Tadeusz Grabianka postawił w 1792 dwór barokowy, pełniący rolę kancelarii starościńskiej i sądu ziemskiego. Był to budynek parterowy z mansardowym dachem, zniszczony w latach 1846-1855 i odbudowany w latach 1957-1961. Jego barokowa stylistyka i łamany polski dach nadały ruinie czerwonego gotyckiego zamku zaskakującą miękkość. Podczas II wojny światowej niemiecki starosta Ernst Grass zamierzał rozebrać ruiny zamku na cegłę. Zapobiegł temu młody archeolog Otto Warpechowski, przekonując starostę o krzyżackim rzekomo pochodzeniu zamku i doprowadzając do rozpoczęcia jego odbudowy. Prace renowacyjne, przerwane przez Niemców w 1944 roku ukończono w 1961 r. Obecnie zamek jest jednym z największych muzeów broni w Polsce, prezentując w swojej kolekcji broń białą, palną i drzewcową z XV-XX w. Muzeum szczyci się również kolekcją portretu sarmackiego z XVII-XVIII w. oraz dużym zbiorem

Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie

malarstwa i grafiki o tematyce batalistycznej, zawierającym dzieła m. in. Wojciecha i Jerzego Kossaków, Tadeusza Ajdukiewicza, Leona Kaplińskiego, Stefano Dell Belli, Eryka Dahlberga. Wystroju wnętrz dopełniają zabytkowe meble i tkaniny.

Zespół zamku Liw wpisany jest do rejestru zabytków pod nr. A-38-204.

[Strona internetowa muzeum](http://www.liw-zamek.pl)

(<http://www.liw-zamek.pl>)

[Godziny otwarcia i ceny biletów](http://www.liw-zamek.pl/index.php?page=tresc&mid=3&t=d)

(<http://www.liw-zamek.pl/index.php?page=tresc&mid=3&t=d>)